

НАША ЯСНЯЖКА

ПИСМО ДО СТАРОГО КРАЮ

(ЗАМІСТ ВСТУПНОГО СЛОВА)

ЮНКЕРС, Н. І. 1 ФЕВРАЛЯ, 1945.

Дороги Братья и Сестры:

Коли починаємо складати тути нашу книжку, то уж цілій наш Родний Край, наша дорога Карпатська Русь разом з Пряшевщином і галицьким Лемковщином — освобождена від німецьких фашистів нашими родними братьями з Востока. Красна Армія, армія освободителька, освободила уж много народів з тяжкої німецько-фашистської неволі і вступила в берлогу фашистського звіра — в гітлеровську Германію на цілом восточному фронті. Войска Первого білоруського фронта під командою маршала Жукова, під Берліном, столицею Германії.

Велику перемогу одержав великий руський народ, а з ним всі слов'янські і всі свободолюбиві народи світу. Днеська кождому ясно, які були цілі німецького фашизму.

Головною цілью німецького фашизма було — покорення всіх народів і панування над світом. Но щоби німецький фашизм міг досягнути тути головну свою ціль, то мушений був покорити на сам перед слов'янські народи, заграбити им их огромны земли и индустріальны богатства и запрячи слов'ян, як невольників, працювати на себе и свою воєнну машину. Ясно, що якщо би німецьким фашистам удавалося покорити і поневолити слов'ян і опанувати их богаты земли, то німци потім уж легко запанували би над цілим світом.

ПІСМО ДО СТАРОГО КРАЮ

И мы виділи, что фашистам приходило дуже легко завоювання всій западної Європи и меньших славянських народов. Аж коли они выбралися на завоювання наших восточних братів — руських, українців и білорусів, коли напали на найбільшу славянську державу, на СРСР Союз, на державу, побудовану на великої дружби и братстві народов, німецька сила, хоць усилена силами всієї Європи — заломилася на твердости, організованності, самопосвяті и героїзмі того великого народу и його армії. Им завдячат цілій світ своє спасение и свободу. Завдячаме им свое спасение и свободу мы ту, в Америці, и вы там, наші родини в Карпатах.

Мы знаме, сколько вы там перенесли, сколько вы там выстрадали в фашистській неволі. Мы знаме, что многи из наших родин в краю, без огляду, ци кто молодий або старий — не дождалися великого дня побіди над своим найлютішым врагом и мучителем. Их замучили фашистські дикуни, заморили голодом и тяжком невольничом роботом. Най тым жертвам фашизма буде вічна пам'ять и вічна слава. Они отдали свое життя, як народни герои, и наш народ никогда не забуде их імен. Их жертви недаремны. На тых великих людських жертвах родиться новий народний світ, счастливий світ, який не буде знати фашизма и воян, того горя, страданьї и жертв, котры фашизм и война принесли зо собом.

Мы видиме тото нове счастливе життя нового покоління там у вас, котрого многи, молодши из вас дожидают сами. Без тих переживаний, страданьї, жертв и той тяжкої науки, яку дала народу война против фашизма, тото нове життя не пришло бы скоро. Многи с нас не знали цінити свободу, цінили єй фальшиво, бо так научили их цінити єй. Нашіх братів поляков, чехов, словаков учили, что свобода для них означат пануваніе над руснаками, українцями, білорусами. Нас наші стары патріоти учили, что свобода для нас означат пануваніе руських над другими славянами. Така наука — фашистська отрова для славянських народов. То была німецька

ПІСМО ДО СТАРОГО КРАЮ.

фашистська отрова для славян, як підготовка до німецко-фашистської війни проти славянських народів і їх поневолення

Днесь славяне поняли, що вони можуть бути свободними в славянській рівності і братстві, що лем в рівності, дружбі і славянському братстві криється гарантія великої будущості і счастья всіх славянських народів. Тота найтежша війна, яку знала історія, очистила славянські народи від фашистської отрови, ненависті і взаємної борьби о куски своєї славянської землі, о граници на землях братських славянських народів, о пануванні єдних над іншими. Війна, вспольна страдання очистили славян від старих гріхів.

Ми переконані, що після сій тяжкої війни і великій тобіді над отвічним найлютішим врагом славян — німецьким імперіалізмом, очистивши від впливів німецької фашистської "науки", славяне заживають, як родні братства, а то іменно і явиться гарантією світлої будущості всіх славянських народів. Бо славянські землі найбогатші на світі, а славяне найтвірдіші люди до труда. Для приміра нам старчить посмітріти на СРСР і його народи, котрі в 20 роках перемінили заотсталу, бідну індустриальну Росію в могучу і так сильну індустриальну державу, що вона розгромила Німеччину, оперту в тій війні на індустрию, земни богатства і людську силу всієї остальної Європи.

До першої світової війни славяне виїждали масово на еміграцію в Америку, і ту вони помагали будувати американську індустрию — майни, железні заводи, розташовані фабрики для виробу всіх товарів. Ми говоримо днесь, що Америка, т. є. Соєдненні Штати — найбогатший край в світі. І то є правда. Наш край, Америка — найбогатша в світі, завдяки своєй розбудованій індустриї, завдяки розробленню своїх земних богатств при допомії машин. Завдяки тому Америка так богата в товари і поживні продукти, що ми майже не чувствували ніяких недостатків за час довгій війни. Американці не знають, що значить брак хліба,

ПИСМО ДО СТАРОГО КРАЮ

молока. Весь tot достаток американский народ завдячат возможності розвития индустріи и разробления своих земных богатств, завдячат машинам.

Но славянски земли много богатши от земель Соединенных Штатов. А если славяне мимо того жиут в недостатках на таких богатых своих землях, то лем потому, што у них не было до сего часу возможности розвити индустрію и разробити богатства своих земель. Тоту возможность послі первой світовой войны добыли собі народы России. И мы видиме, што в коротком часі они збудували таку индустрію и разробили уж так земны богатства своєї краины, што розгромили гитлеровску Германию. И если бы им не треба было працувати на войну, то Советский Союз за два-три роки доровнал бы индустріальному богатству и промышленной продукции на душу — Соединенным Штатам.

Послі сей войны всі славянски краи получат возможность индустріальной разбудовы и разробления земных богатств. А то буде означати богатство славянских народов. За десять літ славяне отбудуют свои знищены краи и разбудуют индустрію настолько, што будут жити лішче, як жили до войны. А за других десять літ часу земля славян и жиуючих с ними других народов — буде богатша от нашей американской земли.

Но днеська мы в Америці богатши. Много богатши не лем завдяки найбогатшой в світі индустріи, но и завдяки тому, што наш край не доткнула война своим знищением. И як вся Америка чувствує обовязок помочи европейским народам отбудуватися по войні, так тым большечувствуеме мы, емігранти из европейских країв помочи своим родным в краю в великой повоєнной нужді. Мы, карпаторуссksы емігранти, а особливо лемки, помогли, што сме могли, русско-му народу и його войску в часі войны через "Рошен Вор Релиф" ("Русску Воєнну Помоч"), американську организацию, через котру лем гроши, кроме одежи и продуктов, наша еміграция передала понад 200 тысяч долларов, из чого через

ПИСМО ДО СТАРОГО КРАЮ

наши организации, скуплены вколо газеты "Карпатской Ру-
си" — перешло 100 тысяч долларов.

Мы чувствуєме обовязок материальной помочи вам, на-
ши братья в Карпатах, и стараемся помочи. Но кромі мате-
риальной помочи хочеме помочи вам культурно.

Мы знаме, что німецкий фашизм знищил у вас всяку
книжку, всякє русске печатне слово. И мы думаме, што тата
наша книжка буде вами витана. Мы, емігранти с наших
карпаторусских сел, пошлеме тоту книжку в кажде наше род-
не село, особливо на Пряшевщині и галицкой Лемковщині.

В туту нашу книжку мы выбрали из изданий нашей
культурно-просвітительной организации Лемко-Союза всю
то, што, як нам здаєся, має для нашего народа в краю, осо-
бливо для лемков, литературну и культурно-просвітительну
вартость, як оповідания, верши, драмы, бесіды на національ-
ны и економичны темы и др.

Нам здаєся, што тата наша книжка поможет многим с
вас поняти ліпше тот новий світ, который рождається с той тяж-
кої войны. А если так, то она выполнит свою задачу.

До войны мы жили в блуді, в национальной ненависти и
недовірю до сусідних братських славянських народов, потому
што они кривдили нас. Мы были переконаны, што то крив-
дят нас всі поляки, всі словаки, всі чехи, и мы чувствовали
жаль до тих народов. Но то не тоты народы были виноваты,
а была виновата школа, наука в церквах, блудны книжки,
які впоювали національну ненависть в братські собі народы.
Того найбільшого блуду нам всім треба позбутися, бо тот
блуд означал бы для наших народов дальшу неволю и нову
войну, которая знищила бы цілковито малы славянскы народы.

Надіємесь, што тата наша книжка причинится до усуне-
ния того блуду в нашем народі в краю и будови нового,
счастливого славянского світа, який буде приміром другим
народам и краям.

Культурно-просвітительным обовязком наших людей ту
на еміграции — чинно быти поширенie той нашей книжки

ПИСМО ДО СТАРОГО КРАЮ

в старом краю. Думаме, што найліпше было бы, чтобы односельчане ту на еміграции виписували по пару книжок для посылки до свого родного села. То буде найліпший культурный подарок карпаторусского емігранта для свого родного села.

РЕДАКЦІЯ.